

Obrtnija.

Kako pomagati rokodelstvu?

V nedeljo je bil velik shod pri Maliču v Ljubljani, katerega je bila sklicala „Obrtna zveza“. Na tem shodu se je govorilo tudi o tem, kako bi se dal ohraniti mali obrtniški stan. Mestni odbornik Turk je priporočal, naj se obrtniki organizujejo, in spravijo v postavodajne zastope može, ki bodo zastopali obrtniške koristi.

Za njim je pa dr. Ferjančič priznal, da je obrtno vprašanje ravno tako pereče, kakor kmetijsko. Obrtnikom se mora pomagati, v tem so vsi ljudje jedini, le ne ve se kako. On želi, da bi obrtniki točneje oznanili svoje zahteve. Tu moramo reči, da se moramo malo čuditi, če njemu niso znane obrtniške zahteve. Na raznih obrtnih shodih so se te potrebe tako določno označile, da so slednjemu lahko znane, kdor se je zanimal za nje. Strinjamo se z dr. Ferjančičem, da je treba omejiti delokrog velike industrije, kajti dokler se to ne zgodi, so vsa prizadevanja rešiti malega obrtnika zaman. To je pa po našem mnenju samo mogoče, ako se dokaz sposobnosti tako določi, da nikdar ne bode mogel začeti rokodelskega obrta, ki se ga ni redno učil. Gospod dr. Ferjančič je naglašal, da je treba poskrbeti za boljše izobrazbo obrtnika, in jim dati sredstvo, da bodo mogli uspešno konkurirati. Utesniti oziroma odpraviti je treba obrtno delo v kaznilcah in prisilnih delavnicah.

Nadalje je pa krojač Šturm povedal mnogo dobrih mislij. Obrtnikom se lahko pomaga, če se le hoče. Tako naj se pri stavbah ne oddajajo vsa stavbinska dela samo stavbinskim podjetnikom, temveč dela naj se oddajo posamično raznim mojstrom. Tako tesarska, steklarska, kleparska dela posebno. Mali obrtniki bodo imeli lep zaslužek, dočim tako le podjetnik spravlja dobiček. Vojaška dela naj bi se oddajala malim obrtnikom. Če poleg vojaških del dobe obrtniki še dela za železničarje, pa jim je pomagano. Omeji naj se potem še krošnjarenje.

Mestni župan Hribar je priporočal, da bi obrtniki posnemali češke obrtnike, ki pridno kupujejo stroje. Tako so v malem Mitu češki obrtniki, ki je obrtniški muzej priredil razstavo, pokupili za 22.500 gld. strojev, v mnogo večjem Welsu pa nemški obrtniki samo za 2000 gld. Mi se povse s Hribarjem ne strinjamo. On stoji popolnoma na manšesterskem stališču, ki vse pričakuje od strojev. To mnenje je povse napačno, stroji ne morejo rešiti obrtnega stanu. Stroji bi le koristili, ko bi bilo toliko dela, da bi ga obrtniki zmagovati ne mogli. Ker pa dela primankuje, bi se stanje z upeljavo s stroji še le shujšalo. Nekateri obrtniki bi se že pomogli, iz malih obrtnikov bi postali tovarnarji, a večina drugih bi pa propala. Stroji stanejo mnogo denarja, katerega mali obrtnik nima. Poleg tega pa mali obrtnik nikakor ne more napraviti takih strojev, da bi se mogel kmalu meriti z velikim tovarnarjem.

Socijalista Zadnik in Železnikar sta pa le trdila, da

je mali obrtnik izgubljen, in se niti ne izplača zanj poganjati. Svet more rešiti le socializem.

Tu smo ob kratkem omenili kar se je govorilo o obrtnih stvareh na tem shodu. Govorilo se je tudi več drugih stvari, ki pa z obrtniki niso v nobeni tesni zvezi.

Obrtnijske raznoterosti.

Mojsterski tečaji za stavbene mizarje in čevljarje. C. kr. tehnološki obrtni muzej na Dunaju priredi po naročju c. kr. trgovskega ministerstva tudi l. 1897. tečaje v izobrazbo stavbenih mizarjev in čevljarjev. Tečaji bodo po štirje za mizarje in čevljarje. Prvi trajajo po 8, drugi po 6 tednov. Prošiti za vsprejem imajo pravico mojstri in pomočniki, ki so že 24 let stari in niso še prekoračili 45 leta. Prošnje za vsprejem v tečaje je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja (Dunaj IX/2, Währingerstrasse 59). Manj premožnim se omogoči obisk tečajev s podelitvijo ustanov in oprostitvijo od učnue. Prošnje za ustanove je nasloviti na c. kr. trgovsko ministerstvo, a je iste vložiti pri omenjenem ravnateljstvu. Prošnjam mora biti priloženo ubožno spričevalo in jih mora kakor tudi prošnje za vsprejem v tečaje priporočati občinski urad, zadruga ali strokovno društvo. Ustanove znašajo za vnanje obiskovalce pri mizarjih za mojstre 120 gld., za pomočnike 95 gld., pri čevljarjih za mojstre 90 gld., za pomočnike 70 gld.; razun tega se povrne vnanjim stipendistom tudi vožnja na Dunaj in nazaj. Prošnje za vsprejem v tečaje se lahko vložijo vsaki čas. Prva tečaja za mizarje in čevljarje se pričneta že sredi meseca januarija 1897. Podrobnosti o teh tečajih se poizvedo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Kmetijstvo.

Zveza slovenskih posojilnic.

Občni zbor v Celji dne 17. decembra 1896.

Predseduje državni posl. g. Mihael Vošnjak.

Osebo se bile zastopane sledeče posojilnice. Celjska posojilnica (zastopnik notar Baš). Trboveljska posojilnica (kaplan Veternik). Dolska posojilnica (župnik Fischer). Šoštanjna posojilnica (g. Ivan Vošnjak). Mozirska posojilnica (Marko Lipold). Gornjegrajska posojilnica (Fran Kocbek). Mariborska posojilnica (Pavil Simon). Slovensko bistriška posojilnica (Peter Novak). Posojilnica Šmihel pri Pliberku in okolico (Filip Kandut). Posojilnica v Črni (Primož Walter). Posojilnica v Sinčivesi (Jožef Lipuš). Posojilnica v Moravčah (Janko Toman). Posojilnica v Radečah pri Zidanemmostu (Jakob Rižnar). Posojilnica na Bledu (Avgust Endlicher). Posojilnica Loški potok (Avgust Endlicher). Posojilnica v Ribnici (Avgust Endlicher). Po pooblastilih: Posojilnica Šmarje pri Jelšah (Mihael Vošnjak). Posojilnica na Slatini (Fran Lončar). Posojilnica v Brežicah (Fran Lončar). Posojilnica v Sevnici (dr. Brenčič). Posojilnica v Gorni Rodgoni (dr. Mayer). Posojilnica v Ilirski Bistrici (Fran Lončar). Posojilnica v Krškem (Dragotin Hribar). Posojilnica v Borštu (Dragotin Hribar). Posojilnica v Nabrežini (Dragotin Hribar). Posojilnica v Trstu (Mihael Vošnjak). Posojilnica v Ziljski Bistrici (Mihael Vošnjak). Posojilnica v Tinjah (Dragotin

Hribar). Posojilnica v Glinjah (Pavl Simon). Posojilnica v Dravogradu (dr. Pipuš). Zastopanih je bilo tedaj 32 posojilnic.

Predsednik otvori in pozdravi vse navzoče zastopnike slovenskih posojilnic. Pove, da postava glede oblatoričnih revizij posojilnic še ni potrjena v gospodski zbornici. Vlada baje ne mara, da bi bile male zveze n. pr. 20 posojilnic, že skupina, ki bi imela svojega revizorja. Ona želi namreč, da bi najmanj 50 posojilnic moralo biti v taki zvezi in vsled tega zadržuje odobrenje omenjenega zakona. Omenja tudi, da se je v Ljubljani osnovala še druga zveza slovenskih posojilnic in dvomi, da bi bilo to v korist splošnemu posojilniškemu delovanju, posebno, ker je ta osnova na Kranjskem le posledica političnega prepira. „Letopis“ poslal je vsem posojilnicam po vsem Slovenskem in ne glede na to ali so ali ne pri „Zvezi slovenskih posojilnic“ v Celji. Letošnje leto ni posebno ugodno glede denarnega stanja, a to ne samo pri nas na Slovenskem, temuč po celi Avstriji, zato nam ni biti posebno plašnim glede tega. Neugodna letina je vzrok temu neprijetnemu položaju in je upati, da se že v prihodnjem letu popravi. Posojilnice se letos niso tako natančno pregledovale in to vsled tega ne, ker se je vedno čakalo na novo postavo glede pregledovanja posojilnic.

Na predlog g. predsednika se lanski letni račun odobri, ker se vsi odposlanci strinjajo ž njim.

G. Jakob Rižnar iz Radeč pri Zidanemmostu želi, da se posojilnicam natanko pove vsakokrat, koliko so dolžne doprinašati kot prispevek k „Zvezi“. Gosp. predsednik mu pojasni, da je vse v pravilih, kar zahteva gospod govornik vedeti, natanko določeno. — Gospod Avgust Endlicher želi, da se posojilnice ravno sedaj prav natanjko pregledujejo, posebno, ker je on prepričan, da da je veliko potreba. Prosi tudi gosp. predsednika, da dela z vsem svojim uplivom proti takim malim „Zvezam“, ki bi imele le po 20 posojilnic. Šiba tudi snovanja onih posojilnic na Kranjskem, ki se snujejo ne iz potrebe, zelo nepremišljeno in le iz političnih ozirov za agitatorična sredstva. To privedi mora posojilništvo na nezdravo podlago in do konečnega poloma. Govori nadalja o postavi glede olajšav pri izposojilih in pravi, da zakon nikakor ni popolen in da ta z jedno roko daje z drugo pa grabi, in prosi g. predsednika, da bi delal na to, da se zakon tako spremeni, da bi posojilnice v resnici imeli kak hasek od te postave.

Gospod Pavl Simon poroča, da je pregledal posojilnice v Framu, Slov. Bistrici, Konjicah, Marenbergu, Ormožu, Sevnici, Žavci, Dolu, Gornjem gradu, Ljubnem in v Makolah. Naglašja da je več posojilnicam, posebno s Koroškega, pregledal in popravil račune, predno so se tiskali, tako, da so bili potem pravilno sestavljeni. Pripravljen je tudi v prihodnje to rado voljno storiti.

Gospod predsednik M. Vošnjak odgovarja gosp. A. Endlicher-ju in pravi, da vse ravno ni tako črno, kakor vidi g. A. Endlicher. Tudi glede posojil posojilnicam konstatuje, da je celjska posojilnica dajala vedno kolikor je

mogla. Le letos ni mogla vstreči vsakomur, kar je razvidno iz tega, kar je v uvodu poročal. Nadalje pravi, da je na njegov predlog se tudi sklenilo, da mora imeti vsaka posojilnica 10 % od vlog kapitala na razpolago. Glede novih posojilnic na Kranjskem omenja, da mu je težko kaj storiti, ker ni umestno se umeševati v razmere, ki vladajo sedaj na Kranjskem. Nadalje pravi, da je g. Endlicher tako lansko leto imenovan bil revizorjem in ga prosi naj bi bil toliko prijazen, da bi posojilnice, ki so pri „Zvezi“ v dogovoru z I. Lapajne-tom, natanko pregledal in ravno tako se mu poveri uredništvo „Letopisa“, katerega naj bi v dogovoru z gospodom ravnateljem I. Lapajne-tom sestavil.

Posojilnica v Šmarji pri Jelšah stavi predlog, naj „Zveza“ odobri nasvet, kateri posojilnice prosi, da medsebojno javijo druga drugi, če katera stranka prosi posojila izven okraja posojilnice, da se s tem zabrani to, da ne more kdo jemati tu na osebni in tam na hipotekarni dolg. Občni zbor to odobri.

Po še več važnih in za posojilništvo temeljitih predlogih in po reševanju istih se zbor zaključi ob 1. uri popoldne.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Devetnajsto poglavje.

Potop „Sante Marie“.

Ločivši se s „Pinto“ sta „Santa Maria“ in „Nina“ nadaljevali svojo pot ob obrežju Kube. Semtertja so našli kak pripraven kraj, da se je ustavilo brodovje in Kolumb šel na obrežje otoka, ki se po pravici imenuje biser Antilskega morja. Naposled, dne 5. decembra je brodovje prišlo na vzhodni konec Kube. Ker je Kolumb mislil, da je krajišče azijskega obrežja, je je imenoval „Alfa“ in „Omega“, začetek in konec. Od tod jo je brodovje odrinilo v odprto morje, ker je Kolumba nekaj vleklo na otok Babekuo, katerega so kazali Indijani na severovzhodu in ga opisavali v fantastičnih bojah. Po dolgi vožnji so zares zagledali otok na obzorju, in Indijani bivši na ladiji so zagledavši ga zaklicali „Bogio“. Meneč, da ta beseda pri njih pomenja zlato deželo, je admiral ukazal voziti k otoku. Tedaj so se Indijani grozno prestrašili in jeli so pojasnjevati, da so prebivalci tega otoka jako krvoločni narod, da imajo le po jedno oko, pasje repe, da ljudi jedo in vedno tulijo. Vendar se Kolumb za vse te pripovedke ni zmenil in je dne 6. decembra se zasedral v pristanišču novoodkritega otoka. Ko so zagledali brodovje, so prebivalci tega otoka prestrašeni bežali v gozde, in le obilni ognji, ki so v gozdih in na hribih goreli po noči so kazali, da je otok gosto naseljen. Želeč stopiti v zvezo z domačini, poslal je Kolumb dobro oboroženih ljudij v sredino dežele. Od-